

*Granskning av
årsredovisning
2013*

Surahammars
kommun

Stina Björnram
Anna Gröndahl

mars-april 2014

Innehållsförteckning

1.	Sammanfattning	1
2.	Inledning	2
2.1.	Bakgrund	2
2.2.	Revisionsfråga och metod	2
3.	Granskningsresultat	4
3.1.	Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning	4
3.1.1.	Förvaltningsberättelse	4
3.1.1.1.	Översikt över utvecklingen av verksamheten	4
3.1.1.2.	Investeringsredovisning.....	5
3.1.1.3.	Driftredovisning	5
3.1.2.	Balanskrav	5
3.1.3.	God ekonomisk hushållning	6
3.1.3.1.	Finansiella mål	6
3.1.3.2.	Mål för verksamheten	7
3.1.4.	Nämndernas redovisning av sitt uppdrag.....	7
3.2.	Rättvisande räkenskaper	8
3.2.1.	Resultaträkning	8
3.2.2.	Balansräkning.....	9
3.2.3.	Kassaflödesanalys.....	9
3.2.4.	Sammanställd redovisning	9
3.2.5.	Tilläggsupplysningar	10

1. Sammanfattning

Vi bedömer att årsredovisningen i all väsentlighet redogör för **utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen**.

Vi bedömer vidare att årsredovisningen i allt väsentligt uppfyller kraven på **rättvisande räkenskaper** och är upprättad enligt god redovisningssed.

Kommunen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans (KL 8:5 a-b). Kommunen redovisar ett resultat om 20,0 mnkr (4,0 mnkr). Vi bedömer att kommunens ekonomiska situation och utveckling är *fortsatt oroande*. Kommunen har de senaste åren visserligen levt upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans (KL 8:5 a-b), men balanskravet har räddats av återbetalningar från AFA. Även i år räddas det goda resultatet delvis av en engångsintäkt genom återbetalning från AFA – försäkring på 7,6 mnkr samt kvarvarande prestationsmedel och statsbidrag till verksamheterna med 3,8 mnkr. Kommunens egna kapital är 74,7 mnkr vilket är en förbättring från föregående år men täcker inte de totala pensionsförpliktelserna som redovisas som ansvarsförbindelse 269 mnkr.

RKR har skärpt rekommendationen avseende avsättningar och ansvarsförbindelser. Det innebär att några av kommunens avsättningar bör lösas upp. Fullmäktige har även fattat beslut om att lösa upp avsättningarna.

Resultatet är förenligt med de finansiella mål om god ekonomisk hushållning som fullmäktige beslutat om. Sex av de åtta finansiella målen uppnås för år 2013. Vi bedömer att utvärderingen av de finansiella målen har skett i tillräcklig omfattning och ger en rättvisande bild av måluppfyllelsen. Vi bedömer den finansiella måluppfyllelsen som god.

Nämnderna redovisar sitt uppdrag under avsnittet om verksamhetsredovisning med rubrikerna verksamhetsbeskrivning, årets resultat, årets verksamhet, verksamhetsmål samt framtid.

Några kommunövergripande mål är ej fastställda av kommunfullmäktige däremot finns mål inom respektive nämnd fastställda av kommunfullmäktige. Dessa utvärderas i årsredovisningen i varierande omfattning. Målen inom några nämnder kan utvärderas på ett betydligt tydligare sätt. Det vi saknar är nyckeltal som beskriver verksamheternas utveckling, såväl vad gäller ekonomi som verksamhet. Vissa av uppföljningarna handlar mer om uppföljning av aktiviteter än om vad målet lett till, dvs. effekten. Genom användandet av nyckeltal ges även möjlighet att redovisa grad av måluppfyllelse. Någon övergripande bedömning har ej gjorts huruvida målen är uppnådda eller ej. Vi bedömer verksamhetsmålen uppfyllelse som svag.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

I den kommunala redovisningslagen (KRL) regleras externredovisningen för kommuner och landsting. I lagen finns bestämmelser om årsredovisningen. Vidare regleras den kommunala redovisningen av uttalanden från Rådet för kommunal redovisning (RKR) och i tillämpliga delar av Redovisningsrådet och Bokföringsnämndens normering.

Revisionsobjekt är Kommunstyrelsen som enligt kommunallagen är ansvarig för årsredovisningens upprättande.

När det gäller nämndernas redovisning, skall den enligt kommunallagen utformas på det sätt som fullmäktige bestämmer.

2.2. Revisionsfråga och metod

Revisorerna har bl. a. till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning (kap 3 – 8). Vidare ska revisorerna enligt kommunallagen (9:9a) avge en skriftlig bedömning av om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Bedömningen ska biläggas årsbokslutet. Detta sker inom ramen för upprättandet av revisionsberättelsen.

Granskningen, som sker utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv, ska besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen? Med verksamhetens utfall avses utfallet i förhållande till fastställda mål och ekonomiska ramar.
- Har balanskravet uppfyllts och hanteras eventuella underskott i enlighet med balanskravets regler?
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande? Med rättvisande avses följsamhet mot lag, rekommendationer och god redovisningssed.

Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- förvaltningsberättelse (inkl. drift- och investeringsredovisning)
- resultaträkning
- kassaflödesanalys
- balansräkning
- sammanställd redovisning

Bilagor och specifikationer till årsredovisningens olika delar har granskats.

Vi har även bedömt kommunens ekonomiska ställning och utveckling, efterlevnaden av balanskravet och om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål för god ekonomisk hushållning som fullmäktige beslutat om.

Vidare har vi också inom ramen för granskningen av årsredovisningen bedömt nämndernas redovisningar av hur de fullgjort sitt uppdrag från fullmäktige. Granskningen baseras på nämndernas rapportering till fullmäktige såsom den presenteras i årsredovisningen

Rapportens innehåll har sakgranskats av ekonomichef och redovisningschef

3. Granskningsresultat

3.1. Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning

3.1.1. Förvaltningsberättelse

3.1.1.1. Översikt över utvecklingen av verksamheten

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att förvaltningsberättelsens översikt och upplysningar i all väsentlighet överensstämmer med kraven i KRL.

Analys och rättvisande bedömning av ekonomi och ställning

Analysen av årets resultat och den ekonomiska ställningen ger en rättvisande bild. Förvaltningsberättelsen beskriver också kort hur ekonomin utvecklats de närmaste åren. Förvaltningsberättelsen innehåller uppgifter om pensionsåtaganden och pensionsmedelsförvaltning. Kommunens egna kapital är 74,7 mnkr vilket är en förbättring från föregående år men täcker inte de totala pensionsförpliktelserna som redovisas som ansvarsförbindelse 269 mnkr.

Under avsnittet "Finansiella mål" beskrivs och redovisas finansiella nyckeltal som ger uttryck för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet.

Händelser av väsentlig betydelse

I förvaltningsberättelsen framgår ej på ett tydligt sätt väsentliga händelser som inträffat under och delvis efter räkenskapsåret.

Förväntad utveckling

Av årsredovisningen framgår i viss omfattning den förväntade utvecklingen inom olika verksamheter. Kopplingen bör göras tydligare till hur detta kommer att påverka kommunens ekonomi och prioriteringar inom olika områden.

Väsentliga personalförhållanden

Den obligatoriska redovisningen av sjukfrånvaro redovisas enligt KRL 4:1 a, det vill säga frånvaron specificeras på lång- och korttidsfrånvaro, män och kvinnor samt åldersindelad. I övrigt lämnar den personalekonomiska redovisningen ett flertal uppgifter om personalen i form av diagram och verbal information.

Gemensam förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen innehåller ett avsnitt om kommunalägda bolag och kommunalförbund. Redovisningen saknar en beskrivning av den samlade kommunala verksamhetens organisation samt särskilda upplysningar om ekonomi och verksamhet i koncernföretagen i enlighet med RKR 8.2.

Obligatorisk information enligt KRL och RKR:s rekommendationer

I förvaltningsberättelsen redovisas upplysningar om pensionsmedel och pensionsförpliktelser i enlighet med RKR 7.1 som en del av uppföljningen av fullmäktiges föreskrifter om förvaltningen av pensionsmedel.

Andra förhållanden som har betydelse för styrning och uppföljning av verksamheten

Detta område avser information och analys rörande prestationer, kvalitet och mål. Information om kvalitet och måluppfyllelse saknas för de flera verksamheter. Olika typer av nyckeltal skulle vara relevant att visa från olika verksamhetsområden. Detta bör på ett tydligare sätt framgå av förvaltningsberättelsen. Sammantaget görs därför bedömningen att redovisningen av utfallet för god ekonomisk hushållning i ett verksamhetsperspektiv är bristfällig. Hur kommunstyrelse och nämnder arbetar med styrning och uppföljning bör även beskrivas i förvaltningsberättelsen.

3.1.1.2. Investeringsredovisning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att investeringsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av årets investeringar.

3.1.1.3. Driftredovisning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att driftredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av hur utfallet förhåller sig till fullmäktiges budget.

Nämndernas budgetavvikelse samt förändringen från avvikelsen i prognosen per sista juli redovisas i tabellen nedan:

Driftredovisning per nämnd, mnkr	Utfall 2013	Budget 2013	Budget-avvikelse	Prognos delår 2	Avvikelse utfall prognos
Kommunstyrelse	129,6	128,4	-1,2	-2,2	1,0
Barn- och utbildningsnämnd	150,7	150,3	-0,4	-1,8	1,4
Socialnämnden	141,7	144,1	2,4	-0,4	2,8
Bygg- och miljönämnden	4,8	5,5	0,7	0,4	0,3
Summa nämnderna	426,8	428,3	1,5	-4,0	5,5

Nämnderna redovisar ett överskott jämfört med budget på 1,5 mnkr vilket är 5,5 mnkr bättre än prognosen efter sju månader. Samtliga nämnder har förbättrat sitt resultat jämfört med den prognos som lades efter juli månads utgång.

Kommunstyrelsen och barn- och utbildningsnämnden redovisar underskott, socialnämnden samt bygg- och miljönämnden redovisar överskott.

3.1.2. Balanskrav

Bedömning och iakttagelser

Vi instämmer i kommunens bedömning av om balanskravet har uppfyllts. Årets resultat uppgår till 20 mnkr. Inga negativa resultat från tidigare år finns att återställa.

3.1.3. God ekonomisk hushållning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer den finansiella måluppfyllelsen som god. Vi instämmer med kommunstyrelsens bedömning att sex av de åtta finansiella målen uppnås för år 2013. Vi bedömer att utvärderingen av de finansiella målen har skett i tillräcklig omfattning och ger en rättvisande bild av måluppfyllelsen.

Vi anser däremot det svårt att göra en bedömning av måluppfyllelse av verksamhetsmålen.

Några kommunövergripande mål är ej fastställda av kommunfullmäktige däremot finns mål inom respektive nämnd fastställda av kommunfullmäktige. Dessa utvärderas i årsredovisningen i varierande omfattning.

Vi bedömer utifrån årsredovisningens återrapportering verksamhetsmålen uppfyllelse som svag.

3.1.3.1. Finansiella mål

I årsredovisningen görs en överskådlig avstämning mot kommunens finansiella mål som fastställts i budget 2013:

Målen och riktlinjerna är utformade så att de dels ska visa åt vilket håll kommunen är på väg och dels situationen vid ett speciellt tillfälle. De övergripande målen kan sammanfattas och rangordnas enligt nedan:

1. Den löpande verksamheten ska visa ett positivt resultat
2. Nyinvesteringar ska finansieras fullt ut med skattemedel
3. Säkerställande av pensionsskuldutbetalningen ska ske
4. Återbetalning av låneskulden

Mål nummer 3 är enligt kommunstyrelsen ej ännu aktuell eftersom tillförda medel saknas i tillräcklig utsträckning för att göra eventuella placeringar.

Finansiellt mål, fastställt av fullmäktige i budget 2013	Utfall 2013	Måluppfyllelse, KS bedömning
Den löpande verksamheten ska visa ett positivt resultat		
Resultatutveckling - positiv	Årets resultat uppgick till 20 mnkr	<i>Målet bedöms vara uppfyllt</i>
Nettoreultatandel av skatteintäkter, större än 2 %	4,2 % år 2013	<i>Målet bedöms vara uppfyllt</i>
Nettokostnadsandel totalt exkl finans ska ej överstiga 96%	93,7 % år 2013	<i>Målet bedöms vara uppfyllt</i>
Nettokostnadsandel totalt inkl finans ska ej överstiga 98 %	95,7 % år 2013	<i>Målet bedöms vara uppfyllt</i>
Soliditet, positiv	14,3 %	<i>Målet bedöms vara uppfyllt</i>
Nyinvesteringar ska finansieras fullt ut med skattemedel		
Självfinansiering av årets investeringar, ska vara mer än 100%	328,3% år 2013	<i>Målet bedöms vara uppfyllt</i>
Årets nettoinvesteringar/planenliga avskrivningar ska vara 100-102%	55,6% år 2013	<i>Målet bedöms ej vara uppfyllt</i>
Återbetalning av låneskulden		
Amortering ska göras med 50% av årets resultat		--

Kommunstyrelsen gör ingen egen övergripande bedömning om målen uppnås eller ej.

3.1.3.2. Mål för verksamheten

Några kommunövergripande mål är ej fastställda av kommunfullmäktige däremot finns mål inom respektive nämnd. Dessa mål utvärderas i årsredovisningen i varierande omfattning. Målen inom några nämnder kan utvärderas på ett betydligt tydligare sätt. Det vi saknar är nyckeltal som beskriver verksamheternas utveckling, såväl vad gäller ekonomi som verksamhet. Vissa av utvärderingarna handlar mer om uppföljning av aktiviteter än graden av måluppfyllelse. Genom användandet av nyckeltal ges även möjlighet att redovisa grad av måluppfyllelse.

3.1.4. Nämndernas redovisning av sitt uppdrag

Av KL 3:15 framgår att nämnderna ska redovisa till fullmäktige hur de fullgjort sina uppdrag och fullmäktige beslutar om omfattningen av redovisningen och formerna för den.

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att nämndernas redovisningar i allt väsentligt innehåller redovisning av utfallet av årets verksamhet i förhållande till fastställda mål och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Nämnderna redovisar sitt uppdrag under avsnittet om verksamhetsredovisning med rubrikerna verksamhetsbeskrivning, årets resultat, årets verksamhet, verksamhetsmål samt framtid. Samtliga nämnder redovisar mål (resultat) och måluppfyllelse i årsredovisning.

Kommunstyrelsen redovisar inte samtliga mål som kommunfullmäktige har beslutat. Socialnämnden redovisar i allt väsentligt de mål som kommunfullmäktige har beslutat dock saknas bedömning om målen är uppnådda eller inte. Barn- och bildningsnämnden har inga mål beslutade av kommunfullmäktige. De redovisar en sammanfattning av "Kvalitetsredovisning för pedagogisk verksamhet 2013", där olika nyckeltal presenteras med jämförelse med riket och föregående år. Det saknas en bedömning av måluppfyllelsen. Bygg- och miljönämnden redovisar samtliga mål antagna av kommunfullmäktige.

3.2. Rättvisande räkenskaper

3.2.1. Resultaträkning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att resultaträkningen uppfyller KRL:s krav och i övrigt är upprättad i enlighet med god redovisningssed.

Vi bedömer att resultaträkningen ger en i allt väsentligt rättvisande bild av årets resultat.

Nedan redovisas resultaträkningens utfall jämfört med föregående år och prognos.

Resultaträkning	Utfall 2013	Utfall 2012	Budget 2013	Avvikelse mot budget
Verksamhetens intäkter	100,5	94,3	78,7	21,8
Verksamhetens kostnader	-522,3	-516,2	-516,4	-5,9
Avskrivningar	-24,2	-29,5	-26,7	2,5
Verksamhetens nettokostnader	-446,1	-451,4	-464,4	18,4
Skatteintäkter	404,6	392,9	403,3	1,3
Generella statsbidrag	71,5	71,9	70,5	1,0
Finansiella intäkter	0,8	0,8	0,7	0,1
Finansiella kostnader	-10,9	-10,2	-9,5	-1,4
Årets resultat	20,0	4,0	0,6	19,4

Verksamhetens nettokostnader uppgår till 446,1 mnkr vilket är en minskning jämfört med föregående år och avviker med 18,4 mnkr jämfört med budget. Nettokostnadernas andel av skatteintäkter och generella statsbidrag och utjämning uppgår till 93,7 %, en minskning med drygt 3,4 % sedan föregående år och förklarar

en del av resultatförbättringen. Årets resultat uppgår till 20,0 mnkr vilket är 16,0 mnkr bättre än föregående år och 19,4 mnkr bättre än budget.

Den positiva avvikelser mot budget förklaras främst med en återbetalning från AFA-försäkringen för åren 2005 och 2006 med 7,6 mnkr. Kommunen har även under året gjort en rättning i redovisningen av bidrag till statlig infrastruktur med -2,1 mnkr. Sänkning av diskonteringsräntan påverkade resultatet negativt med 2,5 mnkr. Frånräknat dessa engångsposter uppgick årets resultat till 17 mnkr, vilket är 16,4mnkr bättre än budgeterat.

3.2.2. Balansräkning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att balansräkningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av tillgångar, avsättning, skulder och eget kapital.

Balansräkningen är uppställd enligt KRL och omfattar tillräckliga noter.

Vår bedömning är att tillgångarna, avsättningarna och skulderna existerar, är fullständigt redovisade, rätt periodiserade och har värderats enligt principerna i KRL.

3.2.3. Kassaflödesanalys

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att kassaflödesanalysen redovisar kommunens finansiering och investeringar. Noter finns i tillräcklig omfattning.

Överensstämmelse finns med motsvarande uppgifter i övriga delar av årsredovisningen.

3.2.4. Sammanställd redovisning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att den sammanställda redovisningen ger en helhetsbild av kommunens ekonomiska ställning och åtaganden.

Granskningen visar att den sammanställda redovisningen i allt väsentligt är upprättad i enlighet med KRL:s krav (kap 8). Noter saknas.

Den sammanställda redovisningen är upprättad utifrån preliminära årsredovisningar. Konsolidering har gjorts på ett korrekt sätt. Eliminering av gemensamma poster bygger dock enbart på kommunens bokföring.

Skillnader i redovisningsprinciper mellan kommunen och dess koncernbolag framgår inte av kommunens redovisningsprinciper, det framgår heller inte om några justeringar har gjorts för eventuella skillnader.

Under avsnittet "Kommunalägda bolag och kommunalförbund" i årsredovisningen görs en översiktlig redogörelse över bolagens verksamhet, framtid och ekonomi. Den sammanställda redovisningen för koncernen visar på ett resultat på 20 mnkr (6,8 mnkr).

3.2.5. Tilläggsupplysningar

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att årsredovisningens tilläggsupplysningar till stor del uppfyller KRL:s krav och i övrigt lämnas i enlighet med god redovisningssed, innebärande att:

- Tillämpade redovisningsprinciper beskriver varje särskild redovisningsprincip och eventuella förändringar av dessa som årsredovisningens intressenter måste känna till för att rätt förstå årsredovisningens innehåll.
- Viktiga uppgifter och poster i förvaltningsberättelse, resultat- och balansräkning samt kassaflödesrapport specificeras och preciseras i notupplysningar som krävs i KRL respektive RKR:s rekommendationer samt god redovisningssed i övrigt.

Följande rekommendationer har dock kommunen inte följt fullt ut:

RKR 2.1 Särskild avtalspension och visstidspension	I huvudsak	Information saknas om utlösta fallskärmar, ej utlösta fallskärmar samt upplysning om antal visstidsförordnanden för tjänstemän respektive politiker saknas.
RKR 8.2 Sammanställd redovisning	Delvis	Förvaltningsberättelsen bör kompletteras med information om kommunala entreprenader samt information om den samlade verksamhetens utveckling, personalförhållanden och förhållanden av betydelse för styrning och uppföljning samt särskilda upplysningar om ekonomi och verksamhet.
RKR 10.2 Avsättningar och ansvarsförbindelser	Delvis	Upplysning om IB, UB, ny och ökning, belopp som tagits i anspråk, utnyttjat som återförts mm samt förpliktelsens karaktär och tidpunkt för utflöde saknas.
RKR 20 Redovisning av finansiella tillgångar och finansiella skulder	I huvudsak	Uppgift om genomsnittlig upplåningsränta och räntebindningstid saknas.

2014-04-11

Anna Gröndahl
Projektledare

Thomas Lidgren
Uppdragsledare